

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 420/2020-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Zoričákom, Karpatská 15, Poprad, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 8 C 34/2017-51 z 19. septembra 2018, č. k. 8 C 34/2017-59 zo 14. augusta 2019 a č. k. 8 C 34/2017-72 zo 17. decembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Stará Ľubovňa (ďalej len „okresný súd“) č. k. 8 C 34/2017-51 z 19. septembra 2018, č. k. 8 C 34/2017-59 zo 14. augusta 2019 a č. k. 8 C 34/2017-72 zo 17. decembra 2019 (ďalej spolu len „napadnuté uznesenia“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol v procesnom postavení žalovaného stranou sporu vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 34/2017, ktorého predmetom bolo zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam zapísaným na [REDAKOVANÉ] v katastrálnom území [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ mal na predmetných nehnuteľnostiach spoluvlastnícky podiel vo veľkosti [REDAKOVANÉ] a mal záujem zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo mimosúdnu cestou, a to tak, že by svoj spoluvlastnícky podiel odpredal za primeranú odplatu žalobcovi v 1. rade a žalobcovi v 2. rade, keďže títo boli väčšinovými spoluvlastníkmi. Vzhľadom na to, že k dohode o výške odplaty za podiel sťažovateľa nedošlo, bola vec riešená súdnou cestou. Počas súdneho konania však napokon došlo k dohode o cene spoluvlastníckeho podielu sťažovateľa vo výške 1 649,70 € a z tohto dôvodu žalobcovia vzali žalobný návrh späť.

3. Uznesením okresného súdu č. k. 8 C 34/2017-51 z 19. septembra 2018 bolo konanie zastavené a druhým výrokom okresný súd priznal žalobcom proti sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % z dôvodu, že sťažovateľ procesne zaviniť zastavenie konania. Sťažovateľ je toho názoru, že okresný súd vec nesprávne právne posúdil, pretože sťažovateľ ako žalovaný procesne nezaviniť zastavenie konania,

keďže počas konania došlo k vzájomnej dohode, a navyše vzhľadom na charakter a predmet sporu bola takáto dohoda na prospech všetkým stranám sporu. Poukazujúc na uvedené, okresný súd tak nemal žiadnej zo strán sporu priznať náhradu trov konania.

4. Uznesením okresného súdu č. k. 8 C 34/2017-59 zo 14. augusta 2019 okresný súd pri priznaní výšky náhrady trov pre žalobcov navyše vychádzal z nesprávnej hodnoty sporu, t. j. sumy 31 344,30 €. Hodnota rodinného domu s pozemkom, ktorý bol predmetom vypořádania, bola stanovená na sumu 32 994 €. Obaja žalobcovia boli vlastními spoluvlastníckeho podielu vo veľkosti ■■■■■ t. j. spolu vo veľkosti ■■■■■ a teda hodnota spoluvlastníckeho podielu žalobcov predstavovala sumu 31 344,30 €. To však nebol predmet konania, keďže tieto podiely vlastnili žalobcovia, a preto okresný súd nemal vychádzať pri určení výšky trov konania z tohto podielu. Predmetom sporu bol len spoluvlastnícky podiel sťažovateľa vo veľkosti ■■■■■ ktorý predstavoval hodnotu 1 649,70 € a z tejto hodnoty mal podľa mienky sťažovateľa okresný súd vychádzať pri určení výšky trov konania.

5. Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 8 C 34/2017-59 zo 14. augusta 2019 podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd uznesením č. k. 8 C 34/2017-72 zo 17. decembra 2019 tak, že sťažnosť sťažovateľa zamietol.

6. Sťažovateľ nesúhlasí s napadnutými uzneseniami okresného súdu z dôvodu, že okresný súd sa nesprávne vysporiadal s otázkou priznania náhrady trov konania, ako aj výškou náhrady trov konania, keďže vychádzal z nesprávnej hodnoty sporu. Napadnutými uzneseniami zároveň okresný súd porušil právo sťažovateľa na spravodlivý súdny proces, pretože sa vôbec nezaoberal vecnými námietkami sťažovateľa uvedenými v samotnej sťažnosti z 26. augusta 2019 a nesprávne vec právne posúdil.

7. Na základe uvedených dôvodov sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami, napadnuté uznesenia zrušil

a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 1 000 € a nárok na náhradu trov právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu sťažovateľa.

II.

Relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

14. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu, ku ktorému došlo podľa sťažovateľa tým, že okresný súd nesprávne právne posúdil otázku priznania náhrady trov konania, ako aj výšku náhrady trov konania, keďže vychádzal z nesprávnej hodnoty sporu, a zároveň tým, že okresný súd sa vôbec nezaoberal vecnými námietkami sťažovateľa uvedenými v sťažnosti z 26. augusta 2019 proti uzneseniu okresného súdu č. k. 8 C 34/2017-59 zo 14. augusta 2019.

III.1 K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 8 C 34/2017-51 z 19. septembra 2018

15. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti konštantne uvádza, že ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, I. ÚS 1/2019), a preto jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014).

16. Podľa § 124 prvej vety zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu.

17. Ústavný súd prostredníctvom informačného centra okresného súdu zistil, že napadnuté uznesenie okresného súdu z 19. septembra 2018 nadobudlo v jeho prvom a druhom výroku právoplatnosť 10. októbra 2018 a v jeho treťom a štvrtom výroku 24. septembra 2018, pričom sťažovateľ doručil ústavnému súdu svoju ústavnú sťažnosť až 3. februára 2020, t. j. zjavne po uplynutí lehoty uvedenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Napriek tomu sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti v tejto súvislosti neuvádza žiadne skutočnosti, ktoré by posúdenie otázky nadobudnutia právoplatnosti uznesenia okresného súdu z 19. septembra 2018 umožňovali ohraničiť iným časovým údajom alebo ktoré by odôvodňovali zachovanie dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti počítanej od právoplatnosti ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia.

18. S poukazom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému uzneseniu okresného súdu z 19. septembra 2018 v súlade s § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde odmietol ako oneskorene podanú.

III.2 K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 8 C 34/2017-59 zo 14. augusta 2019

19. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

20. Z princípu subsidiarity vyplýva, že ústavný súd poskytuje ochranu základným právam a slobodám iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri skúmaní podmienok konania o ústavnej sťažnosti riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je ochrana základných práv a slobôd poskytovaná ústavným súdom prostredníctvom ústavou a zákonom o ústavnom súde upraveného konania o sťažnosti subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak o tejto ochrane nerozhodujú všeobecné súdy (porov. mutatis mutandis II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

21. Sťažovateľ namieta porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu zo 14. augusta 2019, ktorým okresný súd prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka rozhodol o výške náhrady trov konania, ktoré je sťažovateľ povinný zaplatiť žalobcovi v 1. rade a žalobcovi v 2. rade. Podľa § 239 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) proti uzneseniu súdu prvej inštancie vydanému súdnym úradníkom, ktoré treba doručiť, je prípustná sťažnosť. Proti predmetnému uzneseniu zo 14. augusta 2019 podal sťažovateľ sťažnosť ako riadny opravný prostriedok (pozri bod 5), o ktorom bol oprávnený a povinný rozhodnúť okresný súd ako súd prvej inštancie v súlade s § 248 CSP, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa mal predovšetkým okresný súd v rámci konania o sťažnosti.

22. Ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.3 K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 8 C 34/2017-72 zo 17. decembra 2019

23. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že jej podstatou sú dve námietky, z ktorých prvá je založená na tvrdení, že okresný súd pri určení výšky náhrady trov konania nesprávne vychádzal z hodnoty spoluvlastníckych podielov žalobcov namiesto toho, aby za základ pre výpočet náhrady trov konania považoval hodnotu spoluvlastníckeho podielu sťažovateľa, ktorý predstavoval predmet sporu, a druhá námietka je založená na tvrdení, že okresný súd sa vôbec nezaoberal vecnými námietkami sťažovateľa uvedenými v samotnej sťažnosti z 26. augusta 2019, čím porušil jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

24. Prostredníctvom čl. 46 ods. 1 ústavy sa môže každý domáhať ochrany svojich práv na súde. Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 339/2013). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav vecí použije ústavne konformným spôsobom interpretovaná platná a účinná právna norma (m. m. IV. ÚS 77/02).

25. Integrovanou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď

na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

26. Ústavný súd vo svojej judikatúre už viackrát zdôraznil, že vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, IV. ÚS 339/2013). Ústavný súd je oprávnený preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a aplikácii právnych predpisov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010).

27. Ústavný súd pri uplatňovaní právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 13/01, II. ÚS 193/2010). Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

28. Ústavný súd považuje rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a zásadnú výsadu všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novšej judikatúry pozri II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016).

29. Ďalej ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že ak Civilný sporový poriadok (predtým Občiansky súdny poriadok) vylučuje uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania (§ 419, § 420 a § 421 CSP), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho rozporu s princípmi spravodlivého súdneho konania (I. ÚS 56/2017, I. ÚS 188/2018).

30. Vzhľadom na vznesené námietky sťažovateľa úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či v prerokovávanej veci ide o takýto prípad.

31. Okresný súd napadnutým uznesením zo 17. decembra 2019 zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu zo 14. augusta 2019, ktorým rozhodol o výške náhrady trov konania, na ktorej zaplataenie žalobcom zaviazal sťažovateľa. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa okresný súd stotožnil s posúdením veci v uznesení zo 14. augusta 2019 vydanom vyšším súdnym úradníkom, ktorý pri rozhodovaní o výške

náhrady trov konania vychádzal z hodnoty predmetu sporu vo výške 31 344,30 €, ktorá predstavovala hodnotu podielov žalobcov. V napadnutom uznesení okresný súd uviedol, že hodnota rodinného domu s pozemkom podľa údajov žalobcov bola 32 994 €. Obaja žalobcovia vlastnili podiel vo veľkosti [REDAKOVANÉ] Pri hodnote domu a pozemku v už uvedenej sume tak hodnota podielov žalobcov predstavovala sumu 31 344,30 €. Z tejto hodnoty predmetu sporu okresný súd vychádzal aj pri stanovení výšky súdneho poplatku vo výške 6 %, ktorý po zaokrúhlení predstavoval sumu 1 880,50 € a túto sumu považoval okresný súd za tarifnú hodnotu veci aj pri priznávaní trov právneho zastúpenia právneho zástupcu úspešnej strany sporu.

32. Sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu č. k. 8 C 34/2017-59 zo 14. augusta 2019 sťažovateľ založil na argumentácii, podľa ktorej okresný súd pri stanovení výšky súdneho poplatku za podaný žalobný návrh vychádzal z hodnoty podielu sťažovateľa vo veľkosti [REDAKOVANÉ] no pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania vychádzal z hodnoty celej nehnuteľnosti, čím porušil § 9 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška o odmenách a náhradách advokátov“).

33. K prednesenej námietke okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia zo 17. decembra 2019 uviedol:

„11. Hodnota rodinného domu s pozemkom podľa údajov žalobcov bola 32.994 eur. Obaja žalobcovia vlastnia podiel vo výmere [REDAKOVANÉ] t. j. spolu [REDAKOVANÉ] Pri hodnote domu a pozemku vo vyššie uvedenej sume predstavovala hodnota podielov žalobcov sumu 31.344,30 eur. Z tohto základu bol následne aj vypočítaný súdny poplatok vo výške 6%, ktorý tak činil po zaokrúhlení sumu 1.880,50 eur. Žalobcovia po opakovanej výzve súdu, dňa 28.12.2017 tento súdny poplatok zaplatili.

12. Právny zástupca žalobcov doručil dňa 16.7.2018 vyúčtovanie trov právneho zastúpenia v ktorom, žiadal priznať odmenu za jeden úkon právnej služby z predmetu sporu vo výške 32.994 eur. Vyšší súdny úradník mal v danom prípade z obsahu súdneho spisu preukázané, že žalobcovia zaplatili súdny poplatok z hodnoty sporu, ktorý predstavoval

sumu 31.344.30 eur, nie zo sumy 32.994 eur, preto aj pri priznávaní odmeny z titulu trov právneho zastúpenia vychádzal pri výpočte trov právneho zastúpenia z hodnoty sporu vo výške 31 344.30 eur, pričom odmena za jeden úkon právnej služby pri takejto hodnote sporu je 469,74 eur. Keďže v danom prípade si právny zástupca žalobcov uplatnil odmenu za 4 úkony právnej služby, ktoré boli preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené, trovy pozostávajúce z odmeny by spolu predstavovali sumu 1,878.96 eur. K tarifnej odmene bola následne pripočítaná náhrada výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné (tzv. režijný paušál), ktorá predstavovala sumu 36,10 eur. Nakoľko v danom prípade advokát zastupoval dvoch žalobcov, vyšší súdny úradník základnú sadzbu tarifnej odmeny znížil v súlade s 13 ods. 2 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. tak, že náhrada trov konania pre žalobcu v 1. aj v 2. rade predstavovala sumu 957,37 eur.

13. Uznesením č. k. 8C/34/2017-59 zo dňa 14.8.2019 bola zároveň uložená povinnosť zaplatiť žalobcom spoločne a nerozdielne sumu 18,80 eur. Keďže žalobcovia zaplatili súdny poplatok vo výške 1.880,50 eur a uznesením č. k. 8C/34/2017-51 im bol vrátený len krátený súdny poplatok vo výške 1861,70 eur. Rozdiel medzi riadne zaplateným súdnym poplatkom a vráteným súdnym poplatkom predstavoval iné trovy konania, a to už vo vyššie spomínanej výške 18,80 eur, ktoré žalobcovia museli účelne vynaložiť na uplatnenie a bránenie svojho práva. Uvedená časť poplatku teda nepredstavuje poplatok vypočítaný z hodnoty spoluvlastníckeho podielu pripadajúceho na žalovaného. “

34. Z citovaného odôvodnenia napadnutého uznesenia je zjavné, že okresný súd sa kľúčovou námietkou sťažovateľa uplatnenou v jeho sťažnosti náležite zaoberal, dôsledne objasnil, akým spôsobom postupoval pri stanovení výšky súdneho poplatku, že vychádzal z hodnoty sporu, ktorá predstavovala hodnotu podielu žalobcov vo výške 31 344,30 €, a nie z hodnoty podielu sťažovateľa, ako sa tento nesprávne domnieval. Žalobcami zaplatený súdny poplatok predstavoval sumu 1 880,50 €, z ktorej im bola po zastavení konania pred jeho prvým pojednávaním uznesením z 19. septembra 2018 vrátená suma 1 861,70 € krátená o 1 % v súlade s § 11 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, a suma 18,80 €, na ktorej zaplataenie žalobcom bol sťažovateľ zaviazaný, predstavovala rozdiel sumy zaplateného a vráteného súdneho poplatku. Vychádzajúc

z uvedeného, ústavný súd zastáva názor, že okresný súd sa v napadnutom uznesení ústavne konformným spôsobom zaoberal námietkou sťažovateľa uvedenou v jeho sťažnosti a odôvodnenie jeho rozhodnutia vychádza z konkrétnych faktov, je dostatočne jasné, logické, a preto aj celkom legitímne.

35. Vychádzajúc z ďalšej námietky sťažovateľa, podľa ktorej okresný súd nesprávne právne posúdil otázku výšky náhrady trov konania, keďže vychádzal z nesprávnej hodnoty sporu, ktorú mala správne predstavovať hodnota spoluvlastníckeho podielu sťažovateľa, a nie žalobcov, robí sťažovateľ spornou otázku, čo je v danom prípade potrebné považovať za tarifnú hodnotu veci, ktorá predstavuje základ pre výpočet odmeny advokáta za zastupovanie v konaní.

36. Ako z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, okresný súd považoval za tarifnú hodnotu veci celkovú hodnotu spoluvlastníckych podielov žalobcov vo výške 31 344,30 €, z ktorej vychádzal pri výpočte odmeny advokáta a následne stanovení výšky náhrady trov konania.

37. Ústavný súd, reagujúc na námietku sťažovateľa, konštatuje, že je pravdou, že aplikačná prax pri interpretácii pojmu cena „požadovaného podielu“ upraveného v § 10 ods. 5 vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov pre účel rozhodovania o náhrade trov právneho zastúpenia vo veciach zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva nie je jednotná. Otáznou je interpretácia tohto pojmu v tom smere, či sa pod pojmom „požadovaný podiel“ má rozumieť podiel, ktorý vlastní žalobca, podiel, ktorý vlastní žalovaný, alebo požadovaný podiel predstavuje hodnotu celej veci. Právny záver okresného súdu, na základe ktorého sa priklonil k názoru, podľa ktorého základom pre výpočet náhrady trov právneho zastúpenia, a teda cenou požadovaného podielu je hodnota podielu žalobcov, však nemožno bez ďalšieho hodnotiť ako svojvoľný alebo arbitrárny, keďže vychádza zo zaužívanej výkladovej a aplikačnej praxe (napr. uznesenia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11 Co 244/2011 z 29. februára 2012, sp. zn. 11 Co 362/2015 z 19. októbra 2016) a predstavuje jeden z možných a prípustných spôsobov interpretácie.

38. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Takéto pochybenie v ústavnoprávnom zmysle však ústavný súd v napadnutom uznesení okresného súdu nezistil. Napadnuté uznesenie okresného súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Nesúhlas sťažovateľa s obsahom napadnutého uznesenia okresného súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

39. Napokon, pokiaľ sa sťažovateľ domnieva, že priznaná náhrada trov právneho zastúpenia mala byť v nižšej sume, ide o otázku, ktorá spadá pod aplikáciu jednoduchého práva upravujúceho spôsob výpočtu výšky trov právneho zastúpenia a pod otázku aplikácie konkrétnych ustanovení vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov, a nemožno teda hovoriť primárne o ústavnoprávnom aspekte danej veci. Ústavný súd tak nie je v tejto veci oprávnený vstupovať a nahradzovať prijaté právne závery okresného súdu, čo sa týka výkladu a aplikácie jednoduchého (podústavného) práva.

40. Napadnuté uznesenie okresného súdu tak nesignalizuje takú príčinnú súvislosť medzi ním a sťažovateľom označenými právami, ktoré by zakladali reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti, v ktorej namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu zo 17. decembra 2019, odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

41. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, ktoré by mali oporu len vo vyslovení porušenia v ústavnej sťažnosti označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu